

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5 50—
na mesec 1 90—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, (I. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6 50—
na mesec 2 30—

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma.

Upravnistvo: Knafljova ulica št. 5, (spoda), dvorišče levo, telefon št. 85.

Ožja volitev na Goriškem.

V Gorici, 3. oktobra.

V torek 5. oktobra se bo vršila v naši deželi ožja volitev iz splošne volilne skupine, in sicer na slovenski in na furlanski strani. Stranke se pripravljajo na najradikalnejši boj. Da v Furlaniji zmaga klerikalci, to je precej gotova stvar; kako pa bo na slovenski strani, tega pa se ne more povedati še danes. Ni dvoma, da spravijo klerikalci vse na volišče, kar so spravili že dne 26. septembra, torej nad 10.000 volilcev; vprašanje pa je, kako se obnese to pot protiklerikalna stran. Če gredo na volišče vsi protoklerikalni volilci, potem bo zmaga naravnost sijajna; če pa ti ne pridejo v zadostnem številu, potem bosta pa izvoljena dva nova klerikalna nesposobna poslanca. Manfreda je čisto naveden kmetič, ki je morda dober še za župana v mali vasi Idersko pri Kobaridu, v deželni zboru pa se ne bo znal zganiti, kakor tudi ne Jerič. Dva statista, dva mutasta poslanca. Deželno sodni svetnik Fon pa ima svoj »špas« s poslanstvom; on ne jemlje resno ne svojega državnoborskega mandata in bi se cinično smejal, če bi bili volilci tako neumni, da bi ga poslali v deželni zbor.

Volilno gibanje po deželi je velikansko, ali kaj bo, se nič ne ve. Klerikalci sicer upajo na zmago, pa jih utegne doleteti razočaranje, kakor jih je doletelo na prvi dan volitve, ko so se nadejali z vsjo sigurnostjo popolne zmage. Pa če tudi bi zmaga, napredne stranke na Goriškem s tem ne ubijejo. Ta ima trdna tla v ljudstvu in ni dvoma, da prej ali slej pride na krmilo. Vremena se jaenijo in ko se odstranijo razne homatije ter šušmarstvo, kar je prizadajalo v zadnjem času obutno škodo, bodo pota čista, cilji določeni in stranka bo lahko delovala ter hodila svojo pot, določeno v svojem lepem programu.

Kakor drugodi, tako je potreba tudi pri nas izobraževalnega dela. Tako delo vede do političnega zdravega naziranja, do razsodnosti in zrelosti. Izobraževalno delo s točno očitanimi nameni in cilji, to je prava pot do napredka. Fikfakovstvo, ki se je hotelo širiti nekaj časa sem po deželi škoduje; zato mora nastati odpor, ki pomeče politične šušmarje in mešetarje ter čistiti zrak. Socijalna demokracija se ne vde-

leži ožje volitve. Tako so sklenili na konferenci v Gorici. Sklep ni prese- netil nikogar, ker vemo, v kakšni vodi plava dr. Tuma. Pravijo, da je pri Sv. Luciji kar naravnost prigovarjal železničarjem, naj pri ožji volitvi volijo klerikalne kandidate. Neki železničar pa mu je odvrnil: A, to je Vaša protiklerikalna politika! Če bi šlo po Tumovo, potem bi bili sklenili socijalni demokratije: glasovati pri ožji volitvi za klerikalce. Če so torej socijalni demokratije sklenili, da se vzdržijo ožje volitve, se ni spomnila v polni meri Tumova volja; in nekaj pa le ima, dosegel je le, da ostanejo socijalni demokratije pasivni. Marsikdo ostro obsoja ta sklep, ker vidi, kako se na tak način igra v dobro klerikalcem, in sicer največje edini osebi na ljubo, to je dr. Tumi. — Kadar ima dr. Tuma jasne trenotke, takrat pravi, da je narodno-napredna stranka simpatična stranka; kadar pa ga lomi osebno sovraštvo in tista njegova strast, ki je neka špeciialiteta, takrat pa bi jo najrajši utopil v žlici vode. — V Trstu so nastopili letos pri deželno-zbornih volitvah Slovenci jako lepo ter so radi glasovali za socijalne demokrate in jim pomagali do izvolitve. Vsakdo je hvalil ta razsodni politični čin; vsakdo pa mora grajati Tumov terorizem, ki je izsilil sklep, ki ne dela časti socijalni demokraciji na Goriškem. Če se s svojo glavo misleči socijalni demokratije ne podvržejo Tumovemu imperializmu, ne storijo nobenega strankarskega greha, ampak storili bi dobro delo. Če bi šli v boj z naprednjaki in »agrari« ter stopili z onimi, ki zadnjič niso volili, pa sedaj pridejo volit, na volišče, bi storili dobro delo ter koristili tudi socijalni demokraciji, kajti če bi zmagali na celih črti klerikalci, bi nastala v deželi klerikalna strahovlada, ki bi morda največ škodovala socijalni demokraciji. Laški socijalni demokratije bodo volili najraje laške liberalce kljub sklepu, da naj se tudi tam vzdržijo ožje volitve.

Danes grmi po cerkvah na Goriškem. Nunci lažejo in obrekujejo, da je groza, ter zlorabljajo vero in cerkev v politične namene. — V volitve je posegel tudi nadškof Francesco Borgia s posebno okrožnico, s katero je nagnal duhovnike na volilno delo. Delali so, kar so mogli, že za prvo volitev, sedaj gibljejo še toliko bolj, ker imajo klerikalci na razpolago denarja, kar kdo hoče. 50.000 K bo premalo.

Bojba v torek bo huda. Kakor rečeno, se ne more soditi o izidu že danes. Poudarjati pa moramo, da če stopijo napredne rezerve na dan, se more doseči lepo zmago nad pogubnim klerikalizmom.

Mestna hranilnica Ljubljanska.

Ob njeni dvajsetletnici.

III.

Boj za samoslovenski jezik.

Vršile so se priprave za otvoritev hranilnice. Treba je bilo ukreniti, kakšen bodi nadpis mestne hranilnice ljubljanske. Ako se je v Ljubljani ustanovil nov obrtnik ali trgovec, svetil se je na deski poleg slovenskega nadpisa tudi nemški nadpis. Trgovci so mislili, da v trgovini drugače ne bo sreče. Malo je bilo trgovin v Ljubljani, ki so imele samoslovenske nadpise. Tudi ulični napis so bili v slovenskem in nemškem jeziku. Pod utisom te vladajoče dvojezičnosti sklenilo je ravnateljstvo, nadpis hranilnice bodi slovenski in nemški in se ima glasiti: Mestna hranilnica ljubljanska — Städtische Sparkasse. Vsi člani tedanjega ravnateljstva so bili za dvojezičnost, edini Vaso Petričič, rodom Srb in odličen trgovec, protivil se je odločno dvojezičnosti, zahteval joč, narodni zavod imej samo slovenski napis.

Dvojezičnost hranilnične deske ni dala Vaso Petričiču miru. Izprožil je to stvar na seji občinskega sveta ljubljanskega, ker je upal, da tam prodre s svojim mnenjem. In tako se je z nadpisom hranilnične deske pečal občinski svet na seji dne 24. septembra 1889, torej tik pred otvoritvijo hranilnice. Zanimivo je, kako so se pred dvajsetimi leti sodili naši veljaki o dvojezičnosti v Ljubljani, in kako so mislili, da trgovina brez nemškega jezika ne more prosperovati.

Na dotični seji je Vaso Petričič prvi prijel za besedo in dejal, da je ugovarjal sklepu hranilničnega ravnateljstva, kolikor je bilo v njegovi moči, a ni mogel doseči povoljnega uspeha. Ker ne kaže, da bi narodna mestna hranilnica ljubljanska imela tudi nemški nadpis, prosil o tem sklepa.

Prvi se je oglašil notar Ivan Gogala. Odrekal je občinskemu svetu

pristojnost, katero da ima le hranilnično ravnateljstvo. Izvajal je, da bi se gotovo zamerili tudi večini, ako bi na tak način odvržali nemške sode od naše mestne hranilnice, kajti s politiko se ta ne sme pečati. Takisto, da se ne smemo zameriti višjemu sodišču v Gradcu, s katerim bode imela hranilnica opraviti. Ivan Železnikar, takratni urednik, »Slov. Naroda«, zagovarjal je le slovenski nadpis, češ, da imajo drugi slovenski denarni zavodi samoslovenske nadpise, a jim to ne škoduje. Tako delajo tudi Nemci! Neki občinski svetnik je bil proti ugovoru Ivana Železnikarja. Rekel je, da je hranilnica kupčevalec in da dvojezični nadpis ne bode nikogar v oči bodel. Deželni inženir Ivan V. H. raský, rodom Čeh, zdaj vseučilišni profesor v Pragi, izjavil je, da je občinski svet poklanen prvi dajati ljudstvu vzgled narodnosti in se je izrekel zoper dvojezičnost. Dr. V. Gregorič je omenjal, da tudi magistratni uradi imajo dvojezične nadpise, in da nam je potemtakem biti povsed dosledni. Po tem razgovoru je odgovarjal župan Peter Grasselli. Dejal je, da nikakor ni prikladno primerjati magistratne hranilnice, kajti hranilnica je zaseben zavod, a mestni magistrat politična gospoška in kot taka podrejena vladi. Občinski svet ni pristojen o tem sklepati. Ako bi upravni odbor naročili, da mora biti nadpis samo slovenski, iznenadil bi ta ukaz jako neprijetno in bi nam morebiti po pravici odvrnili: Vi ste tako sklenili, a mi pa tako hočemo. Upravni odbor hranilnice naj sam o tem pretresa.

Tako se je končal razgovor. Občinski svet si ni prisojal pristojnosti. Ali prišel je javni sodnik, kateremu se mora vse brez ugovora pokoravati, in je izrekel svojo sedbo.

Ostal je v veljavi sklep ravnateljstva, hranilnica je dobila dolgo desko z debelim slovenskim in nemškim nadpisom. Duh dvojezičnosti je sicer prešinjal hranilnično vodstvo, kar se je kazalo tudi v tiskovinah. Res se je mislilo, da bodo tudi Nemci nosili svoje denarje v »Mestno hranilnico«, zato je zavod imel dvojezična pravila, a tudi uradna naznanila, ki so se nabijala na uradno desko v magistratu, tiskala so se v slovenskem in nemškem jeziku. Seveda je zavod imel samo slovenska pravila in je dvojezična izdaja bila namenjena le Nemcem. Danes bi kaj takega bilo sploh nemogoče.

Na dvojezično vado niso se usedali Nemci, niso prihajali v »Mestno hranilnico« radi nemškega nadpisa. Skoro se je videlo, da so se ulagatelji porazdelili v dva hranilnična tabora. Slovenci, ki so bili zavedni, oklepali so se slovenske, Nemci pa nemške hranilnice. Kranjska hranilnica v Ljubljani, to je ta nemška hranilnica, imela je še to prednost, da so jo Slovenci ravno tako podpirali kakor poprej. Zanimivo je, kako je takrat sodilo ljubljansko občinstvo o varnosti obeh hranilnic. Ljubljanski meščan se vedel ni, kakšno varnost mu daje »Mestna hranilnica«. Celo odlični trgovci so bili mnenja, da bi bilo najvarneje, ako bi človek, ki ima n. pr. 100.000 kron premoženja, polovico naložil v »Mestnik«, polovico pa v »Kranjski hranilnici«. Vidimo, da občinstvo ni imelo niti pojma o popolni, to je pupilarni varnosti ulog v »Mestni hranilnici ljubljanske«. Občinstvo ni vedelo, da take varnosti »Kranjska hranilnica« nikdar ni imela. Še dolga leta so celo slovenska županstva nalagala ubožni denar v »Kranjsko hranilnico«, ker niso vedela, da je edino varno naložen denar le v »Mestni hranilnici«.

Ko je torej »Mestna hranilnica ljubljanska« spoznala, da dvojezičnost ni privlačna sila, skopnela je dvojezična deska na magistratu, delavci so jo sneli z zidu in jo na dvoje prežagali. Desko, na kateri je bil slovenski nadpis, prihrstili so zopet na zid iznad hranilničnih prostorov, a drugo polovico, na kateri je bilo zapisano »Städtische Sparkasse«, odnesli so v podstrešje mestne hiše, kjer je med staro šaro čakala odrešenja. Ko se je potem ustanovila »Mestna hranilnica« v Kranju 1893. leta, poslala se je tja in tam še gotovo danes visi prerokovana v slovenski obleki. Tako je velevalo javno mnenje, tako je samo razpadlo z narodnega organizma, kar ni bilo zdravo, in tako se je tudi zaloga dvojezičnih tiskovin, ker ni bilo odjemalcev, izročila svoji zaslužni usodi kot maklatura.

Narodni zavodi mnogo pripomorejo, da se rabi in širi v dopisovanju slovenski jezik. Poštna hranilnica na Dunaju je državni zavod, ki ima dvojezične tiskovine. Z njo si more vsak narod dopisovati v svojem narodnem jeziku. Ali poštna hranilnica je bila proti Slovincem mnogo let trdovratna. »Mestna hranilnica« ji je dopisovala dosledno le v slovenskem jeziku.

LISTEK.

Templ passati.

Vladimir Levstik.

I.

Spomini o detinstvu.

Ko je ležala mladost za njim, že v daljni megli, in ko se je že zdelo, da je bilo včeraj pred tisoč leti, je nerad mislil nanjo. Morda zato, ker ga je mikala bodočnost, živa, vse bogate nesečnosti polna, bolj od pokopane preteklosti; morda tudi zato, ker je bil nezadovoljnega duha in ni maral poslušati žejnega srca, kadar je očitalo detinstvu nepodarjene blage — ni maral gledati, kako mesari prirojeno mu orodje analize po trhlju grud častitljivosti mrličev. Toda včasih se je vračala mladost sama od sebe; v trenutkih zapuščenosti je prihajala, po prečutih nočeh, ko se je zamen prižgana petrolejka borila z deževnimi jutri; vračala se je sredi brezumnih veselje izza namišljenih romanov, med prizori nikdar ne bivših tragedij; vstajala je brezdelnemu izprehajalcu nad vrvežem tujih bulvarov, v prinčeno zaljubljenost blodnje je izlivala bridki spomin . . .

In kar velja omeniti — mladost se ni obnavljala s poezijo in sentimentalnostjo, kakor žvrgole poetje, niti z mehko in hrepencejem, kakor po krivem priča ubogi papir romanov za dame, neparfumljene z vijolicami, in za odraslo mladino. Ali ni bila vredna mehke in ožene sentimentalnosti, ali je bila revna poezije? Ali je grešila nenasitnost srca, ki je zahtevala tisočkrat več si od napovedanih dni? — Tista mladost se je oglašala, kakor prihajajo nevaljeni gostje: potrkala je, in že so se odprla vrata, neobdignatba je stal na pragu, režeč se z bedastim, brezmišelnim smehom:

»O, o, o! Dobro jutro, gospod; saj vas pač ne motim? Stara znanca, kaj ne da, stara znanca; vi veste — že dolgo let in tako dalje . . .«

Kaj storiš, kadar stopi tak morilec v tvojo hišo? Ali bi ga za uho, in čez prag? Bi, toda smili se ti, in sam zase kolneš, ker ne veš, zakaj, čemu se ti smili. Poslušaj ga, odgovarjaš razmišljene besede, nabiraš pogum in rečeš naposled:

»Priatelj — moj čas je odan . . .«

Če to ne pomaže, odpreš vrata in ga vržeš na cesto. Čemu ga ne bi? Tujec ti je . . .

Ali takšni tujci ne prizanašajo, njih vdanost je brutalna. Pili so iz tvoje čaše — kdovekdaj — lazili so s teboj za tvojimi ljubicami, s teboj so

znajili na klopi zabiti in klasične omike. Takrat si mislil, da se jih ne naveličaš nikoli, danes jih sovražiš, ker te gleda lastna bivša neumnost iz njihovih šolarskih oči. Kolneš jih; oni prihajajo. In še nekaj slab duh ostaja za njimi, ko zlovollno prižigaš cigareto in misliš: »Že davno so mrtvi . . .«

Njegov spomin, ki je do neprekosljivosti odrekal pri grehih, dolgovi in zgodovinskih letnicah, je bil drugače izvrsten. Pogostoma, kadar sta z materjo govorila o prejšnjih časih, ji je pripovedoval prvo sliko, ki se mu je vtisnila v dušo in ostala. Mati pa, kmetška hči, je majala z glavno ter odgovarjala z vrojeno trdovratnostjo:

»Beži, beži! Žive dni še nisem slišala, da bi se spominjali tako daleč nazaj . . . Če se niso drugi, se tudi ti ne moreš. Podobno je res, a tebi se je le sanjalo . . .« — Strizejo . . .

Tisti spomin pa je bil o nizki sobici v prtiličju. Okna so imela železne mreže; zunaj je bilo rjavo in ponekod zeleno. Od tamkaj je prihajalo nekaj prijetnega, toplega, svetlega — solnce — in moški glas, ki je bil očetov, in ženski glas, ki je bil materin. On je ležal v naročju mlade ženske; dšala je s tistim vonjem, o katerem je kasneje zaznal, da je vonj dela in neopranih predpasnikov. Udobno je bilo v tem naročju; toda namah se mu je zahotelo bresti — in

glej, nekaj je branilo; bilo je kroginkrog, in ni dalo, da bi sunil z nogami. Nato je začemelo v notranjosti; život se je skrivil od nejevolje, obraz se je namrgodil, oči so govorile pestunji. Ženska pa je zrla skozi okno v sinj in tuje prišepetavala:

»Pššš — pššš, pššš — pššš . . .« Grizlo je; ne zunaj; znotraj. Nekaj se je zdelo odveč . . . Kako ti je ime, nadloga? Odidi! Ali pojdeš? Ven, ven, ven . . . Ah! — In zdaj — zdaj je bolje. Blagor, blagor . . . In vendar ni dobro. Nikakor ne; zdaj je nadloga zunaj, namesto znotraj! Tu ne pomaga drugega, kakor kričati. Kričati, da se vse poruši . . . Na vse pretege. Pol z bolečino, pol s sladko zadovoljnostjo se je nakremžil obraz, usta so izbruhnila v naporem, zlobnem kričanju . . .

»Pššš — pššš . . .« je prepevala pestunja

»Barba!« je tisti hip zaklical ženski glas, tisti, ki se je pogovarjal z očetovim. Pestunja je vstala ter ga položila na mehko. Iginila je.

O Barbi je bilo še mnogo spominov. Rad jo je imel, takrat in še dalje časa. Nato je šla od hiše; naslednica je bila njena sestra, in Mica ji je bilo ime. Z Barbo se je srečal čez dolgo let; zdaj se je klicala Beti, bila je omožena s nerodnim, pijanim tesarjem, in nje obraz je bil tako žolt, nagrančen in dolgočesen, da mu ni mogel verjeti . . .

Mati je dejala, da se zato ne more spominjati tistega prizora, ker mu je bilo takrat jedva leto dni.

Kraj se je izpremenil.

Vrhu gričevja, med vinogradi in njivami, je stala bela hiša, večja od tistih, ki so se svetile naokoli. Ogromna se mu je dozdevala, kajpada: dvakrat petero oken, drugo nad drugim. Na vsaki strani vrat je bila bronasta glava živali z velikimi kočnjaki, bronast obroč med zobmi. Nebo je stalo sinje in svetlo; le na sredi, čisto na sredi, je jadral velik bel oblak, čudovišče z gobcem in z nogami, kakor da bi bil živ. On, majhen deček, je sedel na pragu iz zelenkastega kamna; njegov klobuk, širok in moder, z židanimi kroglicami, se je valjal v bližini. Deček je bil oblečen v krilec iz temnega blaga; čez petnajst let ga je preneslo izza trama v podstrešju, vse trlo je in razjedeno od moljev.

Ko je solnce na pragu izginilo in je legla široka pega sence čez njegovo obličje, se mu je stožilo po gorkoti. Vravnal se je, opiraje se ob vrata, ker še ni znal dobro hoditi. Nato je stekel proti široki lisi, ki se je šopirila na trati. Spotaknil se je, padel na vse štiri, sajkal in lezel proti solncu, željno, strastno, z nenasitnim hrepencejem mladih živali.

V hiši je bila šola, njegov oče je bil učitelj. Mostovi pred šolsko sobo je bil velik in napol temen, vrata

ku, a ona je trdovratno odgovarjala nemškemu jeziku. To je trajalo mnogo let. Napolnjen je poštna hrastnica vendar izprevidela, da ne gre prezirati stranke, s katero je že od njenega početka v živem prometu, in se sedaj poslužuje dosledno le slovenskega jezika. Na isti način se je uvelo slovensko dopisovanje s drugimi uradi, ki so prej dopisovali le v nemškem jeziku.

Zelo važno je takozvano podrobno delo. V vsakem kotičku je takega dela dosti. Vsklad v tem oziru lahko mnogo dobrega stori. Slovenci imajo lepa krstna imena. Ali navadno se tu dogaja, kar šola dobrega stori, to pokvari vojaški stan. Doma je bil Ivan, od vojakov je došel Johan. Najprej mu je bil rojst kraj Ig, a potem Brunnendorf. To je stara navada in naša brezbriznost. Ljudje si dajo dopovedati in poučiti, samo vsakdo bi moral biti narodni učitelj. Zgodbica o Rajku je zelo zanimiva. Tovarš mi je pripovedoval, da je neka stranka poslala ulogo za Raimunda. Doletel je zavod za Raimunda prekrstil v Rajka in poslal knjižico z imenom Rajko. Stranka je vrnila knjižico in je zahtevala drugo knjižico, ker da se otrok ne imenuje Rajko, ampak Raimund. In Raimund je ostal Raimund. Preteklo je osem let, spet je iz istega kraja došla uloga za Raimunda, ta Raimund se je v zavodu pretvoril v Rajka, in ta Rajko je potem romal v svoj rojstni kraj, kjer je neovirano živel, učal bo visoko starost in umrl bo kot Rajko.

Položaj.

Češki deželni zbor.

Dunaj, 2. oktobra. Popoldne se je sešel ministrski svet, katerega so se udeležili člani kabineta razun ministra Bráfa, ki je bolan. Trajal je par ur, vendar ni napravil glede češkega dež. zbora nobenega sklepa. Na podlagi posvetovanj, ki jih je imel baron Bienenrth včeraj in danes z deželnim maršalom Lobkovicom, z dež. predsednikom z ministr. Zadržkom in z nekaterimi politiki, se napravi še ne poskus za določitev dnevnega reda za dve ali tri seje deželne zbora. Jutri bo baron Bienenrth sprejel pri cesarju v avdienci, da referira o češkem deželnem zboru. Z ozirom na omenjeni poskus ne bo cesarju predložil še nobenih predlogov glede češkega deželnega zbora, temveč hoče počakati še par dni, da vidi, kakšen uspeh imajo pogajanja med Čehi in Nemci.

Iz Vasilkove stranke.

Černovíc, 2. oktobra. V Rortokah se je danes vršil velik shod Rusov, na katerega so prišli pol. Vasilko, Lukaševič, Pihuljak, Semak in Spenul, ki so kakor znano, pred nedavnim časom izstopili iz ruske stranke, da bi lahko delali vladno politiko. Poslanec Vasilko je izjavil, da je nujno treba, da se osrednjemu parlamentu odvzamejo nekatera bremena; treba je upeljati narodnostno avtonomijo in narodnostne prepire iz parlamenta odstraniti. Vlada bo najbrže posegla po § 14. Parlamentu ne bo razpustila. Razun Poljakov so vsi Slovani v opoziciji proti Bienenrthu, Rusi pa niso v opoziciji z ozirom na Slovence in Čeha. Govornik dvomi, da bi Čehi prenehali podpirati Poljake in da bo mogoče Rusom vstopiti v »Slovansko Enoto«. Dolžnost parlamenta je, da se postavi proti madjarskim zahtevam in Rusi bodo vsako tako akcijo podpirali. — Na shodu je bilo izrečeno zaupanje posl. Vasilku in njegovim bukovskim tovarišem.

sobe visoka in rjava. Deček je pogostoma stal pred vrati ter poslušal otroke, kako so molili pred poukom: »O — če naš, ki si v ne-be-sih... — s kričnimi, častihlepnimi glasovi, tavajočimi v navdušenem taktu. Ko so odmolili, je posleda šola med šumnim ropotom škriklavih ploščic. Očetov glas se je razlegel s tujim, nenaravnim izgovorom besed; kasneje je se deček naučil, da se pravi to »pravilno govoriti materinščino«. Nato se je začel glas učenca:

»I — u, u — i, i — u...«
Pretekel je čas; potem je vprašal učitelj:
»Lentek, kaj je to?«
— »To je mu-ha!« — je odkriknil nevidni fantiček.
»Kdo mi bo povedal, kaj dela muha?« je nadaljeval učiteljev glas.
Premolk. Nato zopet učiteljev glas:
»Torej ti, Janezek! Kaj dela muha?«
Dolg premolk. Učiteljev glas, nestrpnost:
»Torej kaj dela muha? Ali bodeš povedal, ali ne bodeš povedal? Zakaj si se oglasil, če ne veš?«
Premolk. Janezkov glas, jokavo:
— »Gospod učitelj... Gospod učitelj... Muha...«
»No kaj?«

Ogrska kriza.

Dunaj, 2. oktobra. Danes popoldne ob 1. uri je bil Košuth sprejet pri cesarju v avdienci. Po avdienci je izjavil časnikiarjem: »Izraziti se ne morem samo na kratko. Pri Njega veličanstvu sem bil skoro dve uri. Vlada me je zelo ljubeznivo sprejela. Kralj se je temeljito pečal z vsakim posameznim tekočim vprašanjem, vendar svojega sklepa še ni razodel. Več ne morem povedati. Košuth se je na to podal k ministru Aerenthalu in se ob 4:45 popoldne odpelje spet v Budimpešto. Odločitev torej danes še ni padla, eno pa je gotovo: da cesar ne mara akceptirati Košuthovega programa. Cesar zahteva nadaljnji obstoj koalicije. Če ni mogoče koalicije še naprej držati, ima krona prosto roko in lahko reši krizo po svojem preudarku brez koalicije, da celo proti nji.

Bosna in Hercegovina.

Sarajevo, 2. oktobra. Peštanski občinski svet je prišel danes s posebnim vlakom sem. Zvečer je občinstvo strgalo izobešene madjarske prapore.

Dunaj, 2. oktobra. »Reichspost« piše, da bo deželni statut za Bosno in Hercegovino sankcioniran še ta mesec. Volitve za bosanski deželni zbor bodo že novembra.

Dopisi.

Iz Maribora. 25. m. m. se je vršil II. redni občni zbor »Podravske podr. Prosvete«. Načelnikom je izvoljen tov. med. Toplak, namestnikom tov. med. Weixl, za tajnika tov. vet. Zavrnik, za blagajnika tov. med. Novak, za knjižničarja tov. iur. Dobrave, za preglednika tov. agr. Koprivnik in med. Robič. — Knjižnice v okoliših Podružnice — 10 lastnih in 4 od osred. dr. — uspevajo povoljno, zlasti one ob meji. Treba le neznanjih sprememb. V prihodnjih dneh se ustanovi ljudska knjižnica pri Sv. Antonu v Slov. goricah. Bodoče delovanje podružnično je znatno oteževala mariborska Posojilnica, ki je odvezla prostore. Ki so bili članom na razpolago. Občni zbor sta posetila le dva narod. rad. starejšini. V svrhu pravil, ki določajo samoozbrabiz prvo mesto, se ustanovi in spremeni v javno, znanstvena knjižnica, ki bo dostopna tudi vsem mariborskim in okoliškim Slovincem. Narodno-obrambno delo se naj deli v delo v Mariboru in v ono v okolici. V tem smislu se naj uravna tudi mariborska politika, da si ustvarimo v Mariboru, če si ga že ne osvojimo, saj znatno manjšino. Preveč se se zmiraj zanemarljivo gospodarska stran v Mariboru. Za slov. šolstvo v mestu je dosedaj delovala še precej uspešno Podružnica. Razmere silijo k ustanovitvi Šolskega doma. Dokler pa nimamo še šol, pomagajmo si s slovenskimi kurzi in trgovsko-obrtnimi, po načinu dunajskih Čehov. Društva in njihove prireditve v Mariboru ne odgovarjajo svojim namenom. Visoka vstopnina odbija srednje in nižje sloje. K Čitalnici lahko vsled 2 K mesečnine pristopajo le premožni, številne časnike in časopise pa hodi čitatel le par udov. — Da se bo zamoglo doseči na prosvetnem polju več uspehov, je treba tesnejših zvez z učiteljstvom. Uvideva se velika potreba narodnega sveta za Stajersko, zlasti za Maribor in okolico. Vse delo bi se zamoglo na tak način sistemizirati, ker bi imeli dovolj natančnega pregleda. Dokler pa tega nimamo, si skušajmo pomagati sami. Zato se naj vrši v kratkem narodno-

»Muha... muha — muha serje!«
Grohot in smeh. Učiteljev glas, jezno:
»Fej te bodi! Marš, k deski stat, nesramnež! — Povej ti, Rezikal!«
Molk. Nato cvilec deklji jok.
»Bom pa jaz povedal, če vi ne veste: muha letal!« je zaključil učiteljev glas zmagovalno, kakor da je odkril globoko resnico, najočividnejšo med vsemi.

Troje vrat je bilo nad tistim polmračnim mostovžem v prvem nadstropju. Nad vsemi tremi so leto za letom gnezdele lastovke...

Razni obrazi so se pojavljali in izginjali v domu. Ded, materin oče, ki je pestoval dečka po vsih mogočih in nemogočih kotih; ko je nekdo na podstrešju izbrskal zarjavelo strgalo, mu ga je izdrl in zavrgel z resnobnim opominom:

»Pusti, to je kak! Na tem so strgali mačje govno!«

Teta Marjeta, ki je zavijala besede drugače, nego so govorili v tistem kraju... Kum in kumica iz Braslovč; druga teta iz Savinjske doline, ki mu je prinašala redno tistega nizkega, sladkega koruznega kruha... Mršavi Cene, ki je orgljal v cerkvi; nekdo, ob kolini, ga je mati povabila, naj pride po godljo; in res se je oglašil drugi dan, z glinasto nočno posodico v roki...

obrambna enketa, ki bi jo priredila vsa štajerska akad. fer. društva skupno.

Dnevne vesti.

+ Klerikalno nemška zveza. Klerikaleci hočejo torej razveljaviti izvolitev deželnih poslancev Višni-karja in Lenarčiča, Zakon govori popolnoma jasno, da volijo v skupini mest in trgov samo mesta in trgi ne pa tudi kmetijske vasi, ki spadajo h kakim mestni politični občini. V tem smislu je tudi razsodilo državno sodišče. Pravna stran je torej popolnoma jasna in če bodo klerikaleci v deželnem zboru res zlorabili svojo večino in razveljavili izvolitev Višnikarjevo in Lenarčičevo, bo to navadno postavolomstvo, bo to zločin in politično lopovstvo najhujše vrste. Če smo prav poučeni, se klerikaleci, da bi polepšali svoje lopovstvo, nekaj izgovarjajo, da se jim gre za princip. Koliko resnobne tiči v tem izgovarjanju na princip je spoznati iz dejstva, da hočejo klerikaleci razveljaviti samo izvolitev dveh narodno-naprednih poslancev, sklenili pa so, odobriti izvolitev nemškega poslance dr. Egerja da si tudi v njegovem okraju ni volila v mestni skupni politična občina Kočevje marveč samo Kočevsko mesto. Po našem pravnem prepričanju, ki se ujema s postavo in z razsodbo državnega sodišča, je izvolitev dr. Egerja seveda pravilna in ni proti njej nobenega ugovora. Ko bi bilo klerikalnem za princip, bi morali zahtevati razveljavljanje dr. Egerjevega mandata iz ravno tistih razlogov, kakor zahtevajo razveljavljanje Višnikarjevega in Lenarčičevega mandata. Toda klerikaleci niso samo nasilni zakonolomci, nego so tudi nesramni in brezštidni. Z jezikom zatrujejo vedno, da nimajo zveze z Nemci, pa vendar store vsak dan kaj takega, kar jih postavlja na laž. Tako tudi sedaj. Klerikalni namen razveljaviti Višnikarjev in Lenarčičev mandat je na sebi politično lopovstvo, spozna se pa to lopovstvo v vsi svoji nagoti prav osebno iz dejstva, da predlagajo odobrenje dr. Egerjevega mandata. Višnikarja in Lenarčiča hočejo klerikaleci oropati mandata, dr. Egru pa se ga ne upajo vzeti, ker je dr. Eger nemški poslanec, klerikaleci pa imajo z Nemci zvezo.

+ Načrt lovskega zakona v upravnem odseku. Glavne točke tega načrta so: a) samosvoji lovi so le tisti, ki obsegajo vsaj 300 ha (do sedaj 115 ha) b) občina sme skleniti, da zajec ni več lovna žival, tako, da ga sme na svojem svetu vsak loviti; c) odškodnine se določajo po razsodišču. Priznati se mora, da se je zakonski načrt ogibal mnogih krivice, katere smo pričakovali. Trda bode pred vsem določba, da se za samosvoj lov zahteva areal, ki bode skoraj trikrat večji, nego je bil dosedanj. Brez vsake odškodnine izgubi mnogo kmet-skih posestnikov svoj lov, ki je do sedaj poviševal vrednost njihovih posestev. Zajec pride v prepoved, če občina tako hoče! Naravnost proti vsaki zakonski logiki pa je, da bodo po zajehi provzročeno škodo tudi takrat plačeval lovski zakupniki, kadar bode občina zajca izzvala izmed lovnihi živali. Da bode obilo lovov vsled tega padlo pod ceno, je več kot gotovo! Na predlog dr. Tavčarja se je pa načrt v toliko spremenil, da mora občina lov potom javne dražbe v zakup oddati, ne pa tudi pod roko potom dogovora, kakor je načrt prvotno določal. Tudi načrt lovskega zakona dokazuje, da se nobena juha ne poje tako vroča, kakor se je skuhala!

+ »Žrtve razmer«. Kdo se ne spominja tega podlistka, ki je bil na škofovo prošnjo konfisciran — naknadno, ko je bil že ves izšel. V Ameriki so ta podlistek ponatisnili in ga izdali tudi v posebni knjižici. Vpliv te knjižice je bil tak, da so se duhovniki začeli bati in da so hoteli denuncirati izdajatelja »Glasa Svobode« g. Martina Kondo zaradi »razširjenja te knjižice potom zlorabe pošte. Zviti in hudobna je bila ta obdolžitev in vsa stvar vpriporjena tako, da je bil g. Martin Konda obsojen na eno leto v ječo. Gosp. Konda se je pritožil in je izposloval, da je bila ta obsodba ovržena in odrejena nova obravnava. Klerikaleci, ki so preganjali g. Kondo, so napeli zopet vse sile, da bi bil g. Konda obsojen. Na sodniško poročilo (!) porotnikom je bil g. Konda novič obsojen. Sodnik se je zavzel s tako vneto za obsodbo, kakor da so ga klerikaleci podkupili. Sedaj je g. Konda apeliral na višje sodišče. To je obsodbo razveljavilo iz razloga, ker kriyda g. Konde sploh ni dokazana in je odredilo novo preskavo oziroma novo obravnavo, če je sploh kak vzrok sodnemu preganjanju. Sodišče je vzelo sedaj novič stvar v roke in ker se je prepričalo, da so bile vse ovadbe in obdolžitve neresnične in da ni g. Konda sploh nič kasneje storil, je vsako postopanje ustavilo in s tem opustilo g.

Kondo vsake krivde in kazni. Kdor ve, kaj in koliko so klerikaleci pisali o tej stvari in kako so legali, ta bo znal presoditi, kako velikansko blamažo pomenja ta izid pravde g. Konde. Pisalo se je takrat iz New Jorka, da je bil g. Konda obsojen zaradi razširjenja nemoralnosti. Tudi to ni bilo resnično. Zaradi nemoralnega pisanja je bil obsojen neki Kaker, kateremu je bil g. Konda svoj list prodal in ga pozneje zopet od njega nazaj kupil. G. Konda se mudi sedaj po 23 letih na Kranjskem in se vrne v kratkem čez Trst v Ameriko.

+ Gorečnost marnberške sodnje proti Slovincem. Brezpravnost našega jezika pri različnih c. kr. uradih posebno pa še na meji je že notorična. »Pravična« vlada nastavlja celo v popolnoma slovenskih krajih nemškonaacionalne uradnike, ki vidijo višek svojega poklica v tem, da zatirajo probujajoči se slovenski življ. Še mnogo hujši je ta boj na meji, kjer taki Nemci sploh ne pripoznajo Slovincem eksistence, če tudi je slovensko prebivalstvo v veliki večini. Tipičen zgled za to je okrajna sodnja v Marnbergu na Stajerskem, kjer gospodarita predstojnik sodišča Roth in sodnik Gränitz, oba skrajno sovražna Slovincem. Tako daleč ni šlo do sedaj še nobeno sodišče v boj proti Slovincem, kakor je to storil turnar Gränitz. Znano je, da je letošnji spomlad nastala cela jezikovna afera pri tem sodišču. Nadučitelj Hren na družbeni šoli na Muti se je namreč branil kot pričanemškega vabila ter zahteval slovenskega. To je bilo seveda turnarju in sodniku Gränitzu preveč. Tako nezasišano »upornost« je hotel zlomiti s tem, da je dal nadučitelja privedsti s pomočjo sodniškega sluga in z orožnikom k sodnji. Oba sta vzela pričo med poukom iz razreda ter jo odvedla v Marnberg. To se je zgodilo 27. maja 1909. Vrh tega je Gränitz kaznoval pričo z glabo 40 K oziroma 4 dni zapora. O tem sta se stavili dve interpelaciji v državnem zboru, vendar cele zadeve še zdavnaj ni bilo konec. 25. junija pride h kaznovanemu nadučitelju eksikator ter zahteva izplačilo redovne kazni. Seveda je kaznjence debelo gledal, ker ni dobil nobenega plačilnega naloga od sodnje ne ničesar drugega, da bi vedel do kdaj in kam plačati oziroma se pritožiti. Zahteval je končno slovenski ukaz od sodnje ter hotel plačati. Eksikator seveda ni imel slovenske listine. In tako je ponosen odpeljal nadučiteljevo kolo k sodnji. Izvršil je torej rubež. Proti temu se je vložila pritožba na okrožno sodnjo v Mariboru. Ta je pritožbi popolnoma ugodila ter razveljavila dotični sklep marnberške sodnje kakor rubež samo ter sodniku Gränitzu povedala, da se je v svoji gorečnosti prenegalil. To je bil pa za tega zagrizenca prehud poper, da bi moral vrniti kolo in vtakniti tako ostro obsodbo samega sebe v žep. Zato je vložil pravočasno pri najvišjem sodišču na Dunaju revizijski rekurz, meneč, da bodo vsaj tam pripoznali njegovo protipostavno zatiranje ubogega Slovence. No, pa doživel je proti svojememu pričakovanju eno blamažo več. Najvišje sodišče je namreč zavrnilo njegovo pritožbo z razsodbo 17. avgusta 1909 št. R VI. 235/91. Tako se je končala cela zadeva pri najvišji instanci. Gränitz e tutti quanti pa lahko vidijo sedaj; kam pripelje take ljudi zagrizenost, če se ne ozira na pravičnost. Kazen sama s to razsodbo seveda ni razveljavljena, pač pa rubež. In kakor je kazal Gränitz veliko gorečnost in naglico pri postopanju proti nadučitelju, tako kaže sedaj veliko počasnost, ko mu je treba vrniti kolo. Dasi je že 14 dni preteklo, vendar še ni imel časa vrniti kolesa, katerega ima po razsodbi najvišjega sodišča — preveč.

+ Premeščena je voditeljica c. kr. tečaja za žensko domačo obrt v Spletu gđ. Ivana Petrovič na c. kr. zavod za žensko domačo obrt na Dunaju.

+ Iz srednješolske službe. Suplent dr. Ivan Gregorin na državni realni na Dunaju pride kot redni učitelj na državno realko v Gorico.

+ Na državni gimnaziji v Kranju so nameščeni za tekoče šolsko leto sledeči supleniti: Marko Bajuk, dr. Josip Dolinšek, Fran Dolžan in Ignacij Zaplotnik kot pomožni učitelj za verouk; pridržali so se tudi še supleniti Anton Detela, Ivan Malnar in Adolf Robida.

+ Iz ljudskošolske službe. Učiteljska kandidatinja Franciška Novak je imenovana za prov. učiteljico-voditeljico na Ledinah. Prov. učiteljica Franciška Bedenk pride iz Koroske Bele v Kropo.

— Slovensko gledališče. Z »Revolucijsko svatbo« smo začeli letošnje sezono, in sicer je začetek prav dober ter nam obeta mnogo lepega umetniškega užitka. Vsebinska igra je znana, romantični cvet prevladuje v njej, risanje glavnih značajev je enostransko, a igra ima mnogo dramatične sile in teatralnih efektov, odlikuje se po lepih dialogih in vsakozaj zaokroženih prizorih. Konec igre stoji na vrhuncu in je pri slo-

venski uprizoritvi prišel valed splošno dobrega predstavljanja do velike veljave. Junakinjo Alaino de L'estoile je predstavljala gđ. Kandlerjeva. Prvič smo imeli priliko uživati njeno igro, in vtis, ki ga je napravila, je bil najboljši. Njen nastop je eleganten in vsa njena pojava zelo simpatična, izgovarja slovensko vzorno, kar bi moralo biti sicer samoposebi umljivo, a kar časih ni bilo. — Ernest gospoda Iličiča je zadovoljil, z dramatskim povdalkom, gospa Iličičeva je napravila vse, kolikor ji je nudila uloga, gospod Nučič je imel mnogo čuvstva, tudi temperament je pokazal, kjer je bil na mestu. Mnogo vestnosti je v njem, in potemtakem tudi napredka. G. Skrbinšek se hudo kaže začetnika, nima še v oblasti svojega glasu, in časih se zgodi, da ga nenadoma izda, baš kadar bi moral priti v moč. A ne dvomimo, da bode g. Skrbinšek še prav dobra moč. Ostale vloge so manjšega obsega, a bile so izvedene v splošno zadovoljstvo; časih se pokaže že pri tem ali onem mladeniču preveč lesene okornosti, pa saj je še le začetek sezone, in upamo najboljše. Režija je bila brezhibna. — V nedeljo popoldne je vladal v gledališču Nestrojev duh. Videli smo njegova »Utopljenca«. Prav nedolžna in naivna kolobocija je to, ali ima dosti humorja in življenja, zelo dobre dialoge, kot je sploh Nestrojev znan mojster dialoga. Vsebinsko komada pravi je skoro odveč, torej samo dve potezi: Dva človeka, graščak Lips in Kladvar, kovač, se rujeta za vdovo Pokrito. Prideta do reke in vrzeta drug drugega v valove. Oba se rešita, a vsak je prepričan, da je njegov tekmeec utonil, da je on hudo-delec. In se skrivata tako dolgo, dokler se Nestroju ni pametno zdelo, da ju zopet postavi oči v oči. Stari dunajski komik je imel tukaj dosti prilike, da je spravil do veljave svoj šegavi humor. Kaj vsega se tu ne vidi! Dobre prijatelje bogatega graščaka, posestnika Zelnika in njegove štoraste hlapce, lepo Katrico, vročkrvnega in silnega kovača. Pa vkljub tej mnogovrstnosti se je pravzaprav Nestrojev precej preživel. Prenajven je za današnji svet, in če si ravno dobre volje, se boš smejal, utiska pa ne zapusti igrata. Tudi v tej burki smo bili z igro zadovoljni. Gđ. Winterova je ljubka znanaka našega občinstva še od lani in je dobila košarico lepega cvetja v priznanje. Prav prisiščna je njena igra, a govor naj bo bolj naraven, zdel se je še nekoliko trd. G. Verovšek je še vedno najboljši prijatelj naše publike. Njegov nastop oživi takorekto oder, in na gledalce vpliva neodoljivo s svojo zdravno, neprisljano igro. Zato smo pozdravili njegov nastop z veseljem in zaslužnim priznanjem. Ugajal je g. Povhe, istotako g. Nučič. Zvečer se je otvorila operna sezona z Wagnerjevimi »Lohengrinom«. Zanimiv je bil v prvi vrsti zato, ker smo imeli priliko spoznati novo Elzo v gđ. Lvovi. Vrla pevka, zelo simpatične zunanosti, njen glas je mehko zvoneč, je vplival s svojo fino pointilistiko in mladostno svežostjo. Vrh tega je bila njena igra jako prikupljiva in lahko štejeemo njeno Elzo med ene prvih, kar smo jih imeli priliko spoznati v Ljubljani. — Vloga Ortrudino je pela g. Nordgartova in je s svojim pastoznim glasom, polnim strastne karakteristike in s svojo temperamentno igro v polni luči pokazala svoje odlične sposobnosti. Obe umetnici sta nastopili v bogatih okusnih toaletah, in je bila gđ. Lvova nagrajena s čarno cvetlično košarico, a g. Nordgartova z lovorjevimi vencem s trobojnicami. — Gospod Fiala kot Lohengrin, je pel svojo ulogo z umetniškim zanosom in je prekrasno uveljavljal svoj nežni čuvstveni glas, poln lirske mehko, ki pa se je na mestih povzpelo do imponujoče širine. Gospod Patočka - Holzinger je basist jako obsežnega glasu, sega do znatne višine in tudi v nižjih legah zveni jako. Razen tega je poln in izrazit. Zdi se, da je slovensko gledališče dobilo z njim hvalevredno moč. Gospod Lipnički je bil vojni glasnik in se je dobro izkazal s svojim ugodno in krepko donečim glasom. Gospod Vlakovič je bil vojni glasnik in se je dobro izkazal s svojim ugodno in krepko donečim glasom. Gospod Vlakovič je bil vojni glasnik in se je dobro izkazal s svojim ugodno in krepko donečim glasom. Gospod Vlakovič je bil vojni glasnik in se je dobro izkazal s svojim ugodno in krepko donečim glasom.

— Drago gledališče. Abonent nam piše: Pri prvi predstavi v soboto je občinstvo dajalo naglas duška

svojemu ogorčenju, da se je vkljub temu, da so letos cene za posamezno predstav višje, zopet upeljala pristojbina za garderobo — in sicer kar na tihem, ničesar ni bilo prej o tem ne čitati, ne slišati. Le računajmo: lani n. pr. sem plačal za 35 predstav 30 K in imel sem s tem garderobo tudi že plačano. Ena predstava je torej z garderobo vred veljala 86 vin. Letos imam dati za 45 predstav 47 kron 70 vin., t. j. za eno predstav 106 K; če odštejemo pristojbino za penz. fond = 16 vin., je še vedno ena predstava 4 vin. dražja kot lani in ni prosta zato niti garderoba. De facto velja letos ena predstava (s pristojbino za garderobo) 40 vin. več kot lani, slovensko gledališče se je torej za abonente podražilo za celo tretjino. Nič ne oporekamo, da se upošteva večje število predstav, večji stroški itd. — ampak, da se to dela na tak židovski način, proti temu pa odločno protestiramo. Gledališče je pridržalo zvišek za garderobo, povrhu pa dobiva od najemne garderobe še menda kakih 2000 K. — Glede te draginje smo dobili od gledališkega vodstva naslednje opravičevanje: »Slovenski Narod« je prinesel zadnje dni razne pritožbe iz vrst občinstva. Vse te tožbe se tičejo podražjenja vstopnine v naš začetni sezoni. — Uprava gledališča ne taji, da so te pritožbe s stališča občinstva docela razumljive, ter se bodo gotovo v sejah intendantice kolikor možno upoštevale. Uprava izvršuje le sklepe intendantice, ki pa je sklenila le to, kar je v sedanjih nepopolnih težjih razmerah skleniti morala. Največji in najdražji naš umetniški zavod je naša slovensko deželno gledališče. Zanje se žrtvuje mestna občina do skrajnosti ter naklanja za vzdrževanje toliko podpore, da je z njo dospela do viška, ki se je sploh mogel doseči. Brez vsake poštrevnosti mestne občine, bi slovenska opera in opereta že več let ne bili možni. Kranjska dežela že pet let ni izplačala deželne subvencije, zato je moralo priti Dramatično društvo v dolgovne, in obstanek našega gledališča je bil seveda le še omogočen s povisano mestno podporo in s skrajno rodoljubno poštrevnostjo našega narodno - naprednega občinstva. Brez te poštrevnosti našega občinstva pa doslej niti občina ne more vzdržati več slovenske opere in operete. Stroški za vzdrževanje gledališča so namreč narasli ogromno. Vzlic največji štedljivosti pri angažiranju osebja in uporabljanju novega repertoarja so se vzdrževalni stroški naše opere in operete več kakor podvojili. Naš orkester je moral, da more obstajati še nadalje, zahtevati za svoje delovanje v gledališču za 12 garantovanih predstav (a 207 kron 37 h) na mesec 2488 K 44 h, torej za šest mesecev 14.930 K 64 h. Lani pa je stal orkester v vseh šestih mesecih skupaj le okroglo 6000 kron. — Tudi gažni etat se je za tekočo sezono zvišal za 14.500 K. — Svoje zahteve so pomnožili tudi gledališki delavci, gasilci, slugi i. dr. Število predstav se je namreč pomnožilo in s tem se je pomnožilo tudi delo osebja. Lani si je ravateljstvo pomagalo kolikor največ možno s starim, že pripravljanim in že plačanim repertoarjem; za tekočo sezono se je moral do malega nabaviti nov, modern, zato zelo drag repertoar. Ze sila nedostata garderoba se je morala vsaj deloma prenoviti in pomnožiti z novimi kostumi, nabavili so se mnogi novi rekviziti, itd. Končno je stopil s 1. januarjem t. l. v veljavo tudi novi zakon za starostno zavarovanje vsega angažiranega osebja, ki nalaga gledališki blagajni novo težko breme; gledališče mora plačevati zavarovalnino celo za angažirani orkester! Iz vsega tega je jasno, da gledališki blagajna z doslej navadnimi cenami ne more izhajati in bi ne zadoščala, tako, da bi se ne moglo plačevati niti gaže. Zato pa je bila intendantica primorana, iskati virov, ki bi dohodke vsaj nekoliko pomnožili. V svojih sklepih se je držala intendantica vzora vseh enakih slovanskih in tujih avstrijskih gledališč ter ni sklenila ničesar, kar bi ne bilo v veljavi pri vseh enakih gledališčih že davno ali pa vsaj od 1. januarja t. l. nadalje. V Zagrebu so n. pr. letos operne cene podvojili (pri nas so se le neznatno zvišale), na Vinogradih in Pragi imajo celo trikrat do štirikrat višjo vstopnino itd. Operne in operetne novotrine e vrše povsod izven abonementa, zato se je isto sklenilo tudi za Ljubljano, samo da se dosežejo večji dohodki. Intendantici je bila edina skrb, zadostiti na eni strani zahtevam občinstva, na drugi pa zahtevam razmer, ki so nastale, ker dežela že toliko let ne daje gledališču nikake podpore. Kadar se doseže zopet ta podpora, odpade vsaj deloma sedanje višje obremenjenje rodoljubnega občinstva. Ravnotežje pa se mora vzdržati, sicer naše gledališče izgubi opero in opereto, ki ju našo občinstvo ljubi nad vse. Apelujemo torej na narodno zavednost naše

publike, da vztraja v svoji plemeniti poštrevnosti ter da intendantico podpira! Brez največje ljubezni in izdatne podpore občinstva pa se opera in opereta ne moreta ohraniti ter bi se poslej morali zadovoljiti le z dramo in spevoigro.

— Družbi sv. Cirila in Metoda je polaj g. Anton Sever 7 K 50 v iz nabiralnikov v Semeču, ki so v gostilnah: Drganec, Bukovec, Sepaher in Prešern. Hvala! — G. Jos. Krof iz Šmarjete pri Pliberku je plačal narodni kolek, ki se mu je poslal 24. aprila t. l., z vsoto 9 K. G. Krof mišl, da je naročil ta kolek še lansko leto, prepračil se je na veliki skupščini na Jesenicah, da Kranjci Korosčev ne maramo in se boji, da tudi koroskega denarja družba ne sprejema. Zmotil se je trikrat! Živeli koroski Slovenci!

— Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrali so rodoljubi z dežele ter rodoljubi iz mesta včeraj v Kamenci pri Dovskem v gostilni g. Frana Zupančiča 8 K 64 v, kateri so se shranili v nabiralniku gostilne Zupančičeve na Martinovi cesti.

— Dijaška kuhinja »Domovina« se je otvorila danes popoldne v bivšem vojaškem preskrbovališču, kjer je začasno nastanjena, dokler ne bodo na razpolago primernejši prostori. Hrana je v kvalitativnem in kvantitativnem oziru veliko boljša od one v stari dijaški kuhinji na starem strelišču. Z otvoritvijo nove dijaške kuhinje je »Domovina« odpomogla pereči potrebi našega srednješolskega dijaštva, katero je klerikalizem v zadnjem času začel potom stare ljudske kuhinje prav neznošno terorizirati. Zato pa »Domovina« upa, da ji bo pri nje človekoljubnem delu šla vsa slovenska napredna javnost, osobito naši denarni zavodi, na roko s prav obilnimi denarnimi prispevki; le na ta način bo mogoče novo podjetje uspešno voditi.

— Shod »Dež. društva drž. pisarniških oficijantov in pomočnikov za Kranjsko in Ljubljano« se je vršil včeraj popoldne ob prav povoljni udeležbi v veliki dvorani »Mestnega doma«. Predsedoval je g. Breskvar, ki je pozdravil novzoče in oddal besedo glavnemu referentu g. Stegnarju. G. govornik slika žalostne razmere in dolgotrajna pota, ki so se napravila — s prav malim uspehom — da se razmere zboljšajo. Pisarniški oficijantje in pomočniki imajo dela ravno toliko kot uradniki, opravljajo pogosto prav iste posle, plačani pa so skrajno slabo. Vzrok, da se doslej ni še nič doseglo, leži seveda tudi v žalostnih političnih razmerah. Društvo ni politično, vendar pa bo treba pri event. volitvah zahtevati od kandidatov izjavo, da se bodo v resnici zavzeli v parlamentu za zboljšanje razmer. — Govorili so še nekateri govorniki, ki so med drugim zlasti izražali obžalovanje, da ni prišel na shod noben poslanec. K sklepu se je soglasno sprejela nastopna resolucija: Z ozirom na to, da državni, s pogodbo nastavljeni uradniki, pisarniški oficijantje in pomočniki v polnem obsegu uradniška dela izvršujejo in državi udano in vestno služijo, v plači pa jako nizko pod vsemi kategorijami uradnikov, poduradnikov, slug itd., stojé ter so izključeni od vseh privilegijev in drugih dobrot, katere ti slednji uživajo — kakor od stalnega nameščenja, javno - pravnega stališča, od uradniškega značaja, od pravice do enoletnega dopusta v slučaju bolezni, brezobrestnega predjuma na plačo, domovinske pravice, priimka, e. kr. itd. — protestira danes v »Mestnem domu« v Ljubljani vršéči se manifestacijski shod državnih s pogodbo nastavljenih uradnikov najodločneje proti nezadostnemu plačilu kakor tudi proti nevrudnemu, vsemu človekoljubju nasprotujočemu postopanju, katero pogodbeni uradniki izročata vsaki moči, volji in nevolji predpostavljeneh ter ne samo največji bedi, ampak tudi javnemu zasmešanju in zaničevanju. Zborovalci današnjega shoda s sigurnostjo pričakujejo, da se c. kr. vlada zavzame nemudoma za zakonito preuredbo te uradniške struje in odstrani to nevrdrljivo slabo razmerje. Posebno pa se obračajo na njo z ozirom na nje pozovne obvezne obljube ter prosijo zlasti gospode drž. poslance, da zastavijo ves svoj vpliv v parlamentu za to, da se s pogodbo nastavljenim drž. uradnikom prizna stalna nastavljenost, popolen značaj uradnikov, in da se njih plača — oziroma se na njih službeno delo, na današnje draginjske razmere — uredi tako, da se bo vjemala s plačo drugih drž. uslužbencev. Pozdravne dopise na shod so poslali posl. Hribar in Gostinčar, Državna zveza na Dunaju, Dež. zvezi v Trstu in v Pragi ter številni tovariši. Zvečer se je vršil prijateljski sestanek v hotelu »Ilirija«.

— Umrla je v Ljubljani, v Sodniški ulici št. 4 ga. Leopoldina Stojc. N. v m. p.

— Plesni tečaj. Renomirani učitelj plesa g. Morterra se je vrnil v

Ljubljano in odprl zopet klesni tečaj, kakor je rasvideti iz inserata. Bodi omenjeno, da pramuje g. Morterra letos 35letnico svojega delovanja kot učitelj plesa.

Koševska usiljivost. Zadnje dni vidimo Ribnico preplakatirano z lepaki, ki oznanjajo, da odprli koševska tvrška Tehinkel v narodni gostilni M. Podbojevi brezplačen kurs za umetno vezenje na Pfaffovih šivalnih strojih, za vse dame, ki bi se hotele poslužiti te velike koševske dobrote. V očigled zadnjih koševskih tolovajstev, napadov na slovensko trgovino in na posamezne Slovence se nam zdi Tehinkelovo in njega potnika Grebenca vsiljevanje pri slovenskih strankah prav velika predrznost, sodimo, da bodo tega prepričanja tudi naše dame, ter s svojo neudeležbo tečaja slovenskih grošev lačnemu Koševcu pokazale, da se zavade svoje narodne dolžnosti in ne gredo na tak lim. Naš zastopnik naj ostane g. Ignac Kvas, čigar navdušeno prepričanje, pa tudi blago že poznamo.

Grozni in sadni semenj v zvezi z razstavo sadnih in zelenjavnih izdelkov priredi v nedeljo, dne 10. oktobra kmetijska podružnica novomeška v prostorih kmetijske šole na Grmu. Vabimo vse zainteresirane, da se udeležijo prireditve, ki ima gospodarski in poučen namen in se vrši v prilog producentom in konsumentom.

Učiteljski službi sta razpisani na dvorazredni ljudski šoli v Kropi in na trozredni v Hrušici. Prošnje je vložiti predpisanim potem do 15. novembra pri šolskem svetu v Radovljici, ozirom do 25. oktobra pri okr. šolskem svetu v Ljubljani.

»Društvo za tujski promet v Rajhenburgu« priredi v nedeljo, 17. t. m. vinskotrgatev. Z ozirom nato, da so vse dosedanje prireditve tega društva, kakor planinski ples itd. izbornou uspele, je pričakovati obilne udeležbe. Slavna sosedna društva se prosijo, da se pri svojih morebitnih prireditvah ozirajo nato!

Obesil se je Franc Justin v Zabreznici na Gorenjskem iz strahu pred komisom.

Nova slovenska posestnika v Celju. G. Ivan Rebek je kupil v Karlovi ulici hišo za 24.000 kron. Prof. Anton Jošt je kupil Traunovo vilo ob državni cesti s posestvom vred za 50.000 kron.

Rop. Posestnik Ivan Rezman iz Gaberja je prodal 30. pr. m. v Brežicah par volov za 424 K. Ko je šel skozi gozd proti svojemu domu, sta ga napadla dva mlada moža, ga vrgla na tla in mu odvzela denarnico z vsem skupščikom. Napadalec so pozneje prijeli, vendar denarja niso več dobili pri njima.

Zažig vsled odklonjene ljubezni. Dne 16. avgusta t. l. je pogorel posestniku Martinu Zelenku v Veržju pod z nekaterimi poljskimi pridelki, tako, da je imel Zelenko 3038 K škode. Zažiga se je sumilo takoj kočarjevega sina Anrekarja, ki je hodil za Zelenkovo hčerjo, ki ga pa ni marala. Ker pa ni bilo dovolj dokazov za njegovo krivdo, je bil dne 1. oktobra t. l. pred mariborsko poroto oproščen. S to obravnavo se je porotno zasedanje v Mariboru zaključilo. Tisti katoliški časnikarski »murnik«, ki so se za časa porotnega zasedanja skrili, bodo prišli iz svojih skrivališč, in bodo zopet brez skrbi lagali in kradli čast svojim političnim nasprotnikom — do prihodnjega porotnega zasedanja.

Zloglasni Wieser na državnem kolodvoru v Gorici je odpustil iz službe 3 slovenske delavce, mesto katerih je sprejel 4 Nemce. To je že od sile, kakor postopa ta Wieser s slovenskimi uslužbenci!

Nanut iz St. Andraža, ki je bil radi umora svoje ljubice obsojen na smrt na vešalih, je pomiloščen. Dobil je 10 let ječe.

Umrl je v Neunkirchenu dne 23. septembra t. l. upokojeni nadučitelj g. Julij Plihak. Služboval je okrog 40 let na šoli v Toplici - Zagorje ob Savi. Vsa zagorska dolina žaluje po njem, kajti mnogo njegovih učencev je dospelo do odličnih mest in dobrih služb. Vrlemu pokojniku — blag spomin!

Himen. Gosp. Fran Rosmann, veletrgovec v Trstu, poročil se je z gospojo Miro Pizon, učiteljico v Skednju.

Mojezter ubil vajenca. V petek ponoči so pripeljali v triško bolnišnico petnajstletnega dečka Josipa Živica iz Velikega Dola, ki je bil uslužben kot vajenec pri peku Ivanu Ferfolju v Trstu, ulica Guiba št. 71. Zdravniki so mislili prvi moment, da deček bolega za unetjem slepega črevesa, a ko ga je dr. Dolcetti natančneje preiskal, je konstatiral, da je nesrečniku pošlo neko črevo. — Na vprašanje zdravnika, kje je dobil to teško poškodbo, deček sprvega ni hotel odgovoriti, a naposled je vendar povedal, da ga je pred par dnevi gospodar radi malenkostnega pregreška udaril po trebuhu s debelim železnim drogom, s katerim je netil

ogenj v peči. — Zdravniki — videči, da je vsaka pomoč zaman in da se dečku bliža zadnja ura, — so o dogodku obvestili policijsko oblast. — Pri dečkovi smrti postelji se je takoj nahajal policijski komisar dr. Mlekuž, kateremu je Živic potrdil isto, kakor prej zdravnikom. Policija je še isti večer aretovala Ferfoljo in ga oddala na razpolago kazenskemu sodišču. Nesrečni deček je v groznih mukah preminul v soboto zjutraj.

Srbska zastava na Hrvaškem. »Hrvatki Narod« je prinesel v svoji 7. številki leta 1895 članek: Cerkevno srbske zastave. V članku se je hujskalo zoper srbsko zastavo, češ, da zanje ni mesta na Hrvaškem. Članek pa je bil konfisciran in konfiskacija na predlog državnega pravdnika sodniško potrjena. Razlogi dotične sodbe se glase: Cela smer članka teži za tem, da se zavade ljudi na neprijateljstva proti srbski narodnosti, kar tvori prestopok § 302. k. z. Leta 1895 so hrvaški državni pravdniki konfiscirali liste, ki so pisali proti srbski zastavi, leta 1909 pa predlagajo isti hrvaški državni pravdniki smrt na vešalih za one, ki si upajo pokazati srbsko zastavo. Čudno, čudno!

Eksplodizija. Ko je v soboto popoldne odmetaval domač premog v skladišču južne železnice Gregor Seršen, delavec rojen 1877. v Vinah in pristojen v Moste, je pri tem večkrat zadel z lopato na neko žico, ki je molala iz kupa. Hoteč jo odstraniti, jo je potegnil z levo roko. Naenkrat pa je počilo in mu odtrgalo na levi roki palec in kazalec ter ga tudi na levi nogi poškodovalo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico. Na lice mesta je došla policijska in sodniška komisija in dognala po treh izvedencih, da je bila v kupu dinamitna kapica, katere je prišla med premog pri razstreljanju v rudniku in je po izjavi izvedencev izključeno vsako zlobno dejanje.

S ceste. V nedeljo zvečer sta kazala pri južnem kolodvoru javnosti svojo germansko kulturo dva vojaka belgijskega pešpolka. Medtem ko je eden z razpetima rokama visel na ograji, kakor svetovitski »šahar« na križu, je drugi, neki korporal od upravne komisije imenovanega pešpolka, ležal vznak v cestnem blatu, brez kape in bodala, povljan in pomazan z mzesjo, ki je njegov žoldec menda nikakor več ni hotel obdržati v svojem okrilju. Morali so ga naložiti na »eizo«, na kar ju je »Bereitschaft« odtegnila očem zgrajajočega se občinstva.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 40 macedoncev in 4 Hrvatje. V Heb je šlo 25, v Buchs pa 19 Hrvatov. Na Dunaj se je odpeljalo 30 Kočevarjev kostanj peč. V soboto je šlo v Ameriko 45 Hrvatov, na Dunaj se je pa odpeljalo 17 Domžalk slamnike ples.

Izgubljen in najdeno. Višji revident g. Ivan Gnezda je izgubil zlat prstan. — Ga. Helena Polakova je izgubila bankovec za 20 K. — Ga. Marija Brajnjeva je izgubila dva tolarja po 5 K. — Nek gospod je izgubil bankovec za 20 K. — Blagajničarka gđ. Mici Tomčeva je izgubila zlato zapestnico. — Mesarski mojster g. Andrej Marčan je našel denarnico z srednjo vsoto denarja. — Hlapec Franc Leskovšek je izgubil denarnico, v kateri je imel 9 K 80 v denarja. — Krojaški pomočnik Lovro Srnc je izgubil denarnico z srednjo vsoto denarja. — Neka postrežnica je izgubila bankovec za 10 K.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 1 knjigovodja, 2 kontrolista, 1 poslovodja, 14 pomočnikov mešane stroke, 5 pomočnikov železninske stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 9 pomočnikov specerijske stroke, 2 pomočnika galanterijske stroke, 3 blagajničarke, 3 kontrolistinj, 11 prodajalk. Službe išče: 4 knjigovodji, 3 kontrolisti, 1 poslovodja, 26 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 7 pomočnikov specerijske stroke, 3 pomočniki modne in galanterijske stroke, 7 kontrolistinj, 8 blagajničark, 12 prodajalk. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Zamenjano. Sinoči je bila v gledališču na dijaškem stojišču pri predstavi »Lohengrin« zamenjana črna pelerina; ker je dotični gospod znan, se prosi, da prinese pelerino nemudoma v delavnico tvrške A. Gorec, izposojevanje koles na Dunajski cesti 16, kjer dobi svojo nazaj.

dal v imenu vlade izjavo, da ministrstvo ne predloži v sankcijo zakona Axman - Kolisko, določujočega, da mora na Nižje Avstrijskem biti samo nemščina učni jezik v vseh šolah. Kielmannsegg bo navedel tudi vzroke, vsled katerih se je odrekla temu zakonu sankcija.

Dunaj, 4. oktobra. Za soboto, dne 9. t. m. je Luiger sklical voditelje nemških strank v mestno hišo, da se dogovore na skupno postopanje glede nesankcioniranja zakona Axman - Kolisko.

Notranji položaj.

Dunaj, 4. oktobra. Danes je bil ministrski predsednik baron Bienenrth v avdienci pri cesarju ter mu je poročal o novih pravnih poskusih v Pragi in o sklicanju državnega zbora.

Minister Braf.

Dunaj, 4. oktobra. Poljedelki minister dr. Braf je obolel. Pri otvoritvi razstave v Brnu se je prehladil in leži sedaj hudo bolan.

Pogajanja v Pragi.

Dunaj, 4. oktobra. Minister dr. Žaček se je danes odpeljal v Prago, kjer začne po nalogu vlade nova pogajanja s češkimi voditelji. Žačkov načrt spravi je baje sprejemljiv in zadovoljiv tako za Čehe, kakor za Nemce.

»Veleizdajniški« proces v Zagrebu.

Zagreb, 4. oktobra. Rzsodba v »veleizdajniškem« procesu proti Srbom se razglasi jutri ob 8. zjutraj.

Ogrska kriza.

Budimpešta, 4. oktobra. Vsi listi so polni kombinacij o razvoju krize. Eni trde, da krona ne mara ne Kossutha, ne Wekerla kot ministrskega predsednika; poslednjega tudi ne, če bi prevzel program krone brezpogojno; drugi trde, da je Kossuth že designiran kot ministrski predsednik; tretji zopet prorokujejo, da sestavi grof Tasilo Festetics uradniško ministrstvo, ki bo izvedlo volilno reformo.

Budimpešt, 4. oktobra. Klubi vseh strank imajo danes sejo o položaju. Neodvisna stranka je sklenila, da opusti vse seje, dokler ne bo znano, za kako rešitev ministrske krize se je krona odločila.

Iztirani Avstrijeci.

Vratislava, 4. oktobra. Velike začudenje vzbuja dejstvo, da je policija iztirala celo vrsto Avstrijcev, ki niso absolutno ničesar zakrivali.

Nemčija in Avstrija.

Monakovo, 4. oktobra. Princ Ludovik je imel pri razkritju spomenika ranjenemu iz vojne leta 1866. govor, v katerem je energično povdral, da se Nemci iz Nemčije nimajo vtikati v avstrijske notranjepolitične razmere in je ožigosal kot veleizdajstvo, da avstrijski Nemci vedno škilijo čez mejo.

Poskušén atentat.

New York, 4. oktobra. V Portlandu v državi Oregon je policija aretovala človeka, ki se je gnetel proti prezidentu Taflu, kakor bi ga hotel fotografirati, dočim je imel v roki revolver. Ko so ga prijeli, je skril revolver v fotografski aparat. Napadalec, ki se zove Wright, je imel pri sebi večjo množino patron. Aretovanih je bilo še več oboroženih anarhistov.

Zahvala.

Po vrnitvi v svojo domovino izpolnjujemo prijetno dolžnost in se zahvalujemo vsem, ki so pri izletu »Svazu« českoslovanskeho študentstva na slovenski zemlji izkazali nam kakorkoli svoje simpatije.

Predvsem se zahvalujemo slavnemu občinskemu svetu stolnega mesta Ljubljane s blagorodnim gospodom županom Ivanom Hribarjem na čelu, gg. posl. dr. Rybafu, dr. Slaviku, dr. Pošiču, Sancinju, Rejčiču, Valetiču, Ferljugu, dalje zastopstvu in prebivalstvu na Opčinah, akad. fer. društvu »Prosveti«, eksekutivi narodno - radikalnega dijaštva, akad. fer. društvu »Balkan« v Trstu, akad. društvu »Sloveniji«, tovarišem V. M. Zalarju, M. Korunu, I. M. Čoku, A. Plešku, I. Lahu, V. Krejčiju, Fr. Trampužu ter zlasti g. A. Ribnikarju za ljubezniv sprejem in prijaznost, s katero so nas sprejeli. »Prometni zvezi« in Družbi sv. Cirila in Metoda za številne publikacije, g. Vodopivcu za postojni za prijazno in vzorno postrežbo, češki koloniji ljubljanski za prijateljski sprejem; dalje naprednemu slovenskemu prebivalstvu v Ljubljani in Trstu za ovacije, ki so jih nam vprizorili, zahvalujemo se osobito slovenskim damam in slednjič napredni slovenski žurnalistiki, vlasti »Slovenskemu Narod« in »Edinosti« za izkaze priznanja našemu obisku.

Telefonska in hrzjavna poročila.

Zakon Axman - Kolisko.

Dunaj, 4. oktobra. V jutrišnji seji deželnega zbora nižjeavstrijskega bo namestnik grof Kielmannsegg po-

Zagotavljam vse, da nam vtisi, ki smo jih dobili med Slovenci, ostanejo neizbrisni. Zavest bratstva obeh sorodnih narodov, prepričanje o potrebi ožjega zblizanja in vera v boljšo našo bodočnost so najlepši spomini, ki si jih odnašamo in ki bodo imele praktične posledice.

V Pragi, 28. kimavea 1909.
Odbor »Svaza česko-slovanskega studentstva«.

J. Hanzik l. r.
t. č. podpredsednik.
Slovanski odsek »Svaza česko-slovanskega studentstva«.

J. Kudela l. r.
t. č. načelnik.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 2. oktobra 1909.

Termin.

Pršenica za	oktobar 1909	za 50 kg	K 14-26
Rž	april	za 50 kg	K 14-16
Koruza	oktobar	za 50 kg	K 9-62
Oves	maj	za 50 kg	K 7-01
	oktobar	za 50 kg	K 7-56

Efektiv.
5 vin. višje.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

oktobra	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo.
2.	2. pop.	731-6	18-2	slab jug	del. jasno
	9. zv.	733-4	14-0		oblačno
3.	7. zj.	735-2	11-2	brezvevtr.	megla
4.	2. pop.	737-5	14-4	sl. zahod	del. jasno
	9. zv.	738-5	10-1	brezvevtr.	megla
5.	7. zj.	738-6	21-0	sr. jvzhod	sk. jasno

Srednja predvčerajšnja temperatura 15,5°, norm. 13,5° in včerajšnja 15,4°, norm 13,4°. Padavina v 24 urah 0,0 mm in 9,7 mm.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti predrage matere, oz. sestre in tete, gospe

Leopoldine Stojc

katera je po daljši mučni bolezni včeraj ob 3. uri popoldne prevredna s svetotajstvi za umirajočo v 54. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice bode v torek, 5. t. m. ob 3. popoldne iz hiše žalosti, Sodna ulica št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica darovala se bo v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja dne 11. t. m. ob 8. uri zjutraj.

Prosimo tihega sožalja. 3720

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1909.

Žalujoci ostali.

Posebna naznanila se ne razpošiljajo.

Slovo.

Her mi ni čas dopuščal od Mozirčanov se posloviti, se tem potom poslavljam od vseh svojih znancev in prijateljev. 3696

Mihael Goričan.

Sprejme se

krepak deček

14 let star, zmožen slov. in nemškega jezika, za delikatesno in specerijsko trgovino pri A. Bassanu v Lovranu. Prosta hrana in stanovanje. 3682

Blagajničarka

želi premeniti službo, tudi izven Ljubljane. 3698

Naslov pove upravn. »Sl. Naroda«.

Velika tvornica sanitarnih specijalnih predmetov (patentovanih) odda za Ljubljano ev. Kranjsko

edino prodajo

na trden račun solventnemu reflektantu. 3721

Dopisi na naslov: Jos. Baroggi, Ljubljana, hotel pri »Slonu«.

Hotel Tivoli

odda

več mesečnih sob

od 24 K naprej.

Uradnik

izurjen v raznovrstnih pisarniških poslih, sprejme na dom vsake pisarniške delo.

Ponudbe se prosi pod »Uradnik« na upravn. »Slovenskega Naroda«, kjer se izve naslov. 3719

Oprava za spalno sobo, 1 kredenca, 1 divan

in drugo pohištvo se prodaja na Franca Jožefa cesti 3, I. levo, od 4.—5. popoldne. 3712

Nova hiša

blizu Zvezde v Ljubljani, se izproste roke ceno prodaja pod ugodnimi pogoji. V pritličju hiše je stanovanje, pripravno za majhno obrt. Vprašanja na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 2847

Kupi se takej

vila ali pa hiša z vrtom

v Ljubljani. 3699

Ponudbe z opisom in ceno na upravn. »Slov. Naroda« do 8. oktobra pod naslovom »Solidna stavba«.

Lepa prilika!

V nedaleč od železniške postaje Stara cerkev pri Kočevju ležeči Slovenski vasi se izproste roke ali posamezno ali vse skupaj prodajo lepo

veliko posestvo

in sicer ena dvonadstropna hiša in ena pritlična hiša z lepim velikim vrtom, hlevi, kegljiščem, z okoli 60 orali gozda za posekanje in 30 orali njiv in travnikov. Na veliki hiši se tudi izvršuje gostilniška obrt. Posestnik na željo tudi lahko da posestvo v zakup. Več pove Adolf Braune, gostilničar v Kočevju. 3715

Večja tovarna strojne stroke sprejme

mladega uradnika

Rudolf Mosse, Dunaj 1, Selterstraße 2, pod št. »W. C. 738«.

slovenske narodnosti, večje slovenske, nemške in italijanske v govoru in pisavi. Trgovska naobrazba in tesnopolni pogoji. — Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe s prepisi spričeval do 6. t. m. na anon. ekspedicijsko

Nihče naj ne kupi poprej pisalnega stroja, dokler si ni ogledal moderne brzotpisnice

STOEWER REKORD

Zahtevajte taisto na poskušnjo in uverili se boste o vrlinah tega stroja napram vsem drugim.

Stari stroji se zamenjajo pod ugodnimi pogoji. Ugodna plačila na obroke. Prospekti zastoj.

Glavno zastopstvo za Kranjsko: 3633

Ljubljana, Šelenburgova ulica 7, I. nadstr.

Privatni plesni pouk.

35 letni jubilej!

Usojam si p. n. občinstvu naznanjati, da sem dospel v Ljubljano in da s plesnim poukom pričnem v nekaj dneh. Posebne ure za vse stare in moderne plesove po lahko in hitro priučljivi metodi za privatne in družbe se dajo vsak čas dneva v privatnih hišah.

Prijave in vpisovanja vsak dan od 11. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne v hotelu pri »Slonu«, soba št. 63, II. nadstr. Z velespoštovanjem 3716

Giulio Morterra, avt. plesni učitelj.

Hiša z vrtom

v Trbovljah, ob cesti, bo prodana na prestevalni dražbi v Fortotovi godalni dne 14. oktobra ob 1/10. za izključno ceno 150.00 K. 3700

Komptoirist

z večmesečno prakso, absolvent trgovske šole »Mahr«, zmožen strojepisja, z lepo pisavo, išče službo pod ugodnimi pogoji.

Ponudbe pod »Komptoirist« na upravn. »Slov. Naroda«. 3717

aparatus za zrakoplovbo

izštem 3718

kompanjona

z okoli 2000 K denarja. Vprašanja sprejema v slovenskem, nemškem ali italijanskem jeziku Viktor Babuder, Jesenice, Gorenjsko. 3719

Št. 30.108.

Razglas.

Na podlagi razpisa c. kr. deželne vlade z dne 29. septembra 1909, št. 23.003, se za mestno okrožje vpe-ljana

pasja kontumacija

z današnjim dnem razveljavi.

Posebne odredbe glede onih psov, katerih gospodarji niso izpolnili kontumacijskih predpisov, ostanejo pa še nadalje v polni veljavi.

Mestni magistrat ljubljanski dne 2. oktobra 1909.

Županov namestnik: Vončina l. r.

Penzionist, star 39 let, zmožen slovensčine, hrvaščine in nemščine v govoru in pisavi, želi prevzeti službo

potnika

proti majhni mesečni plači. Železniške stroške plača sam. Lahko položi tudi nekaj kavcije. 3679

Ponudbe pod »Penzionist« na upravn. »Slov. Naroda«.

gospodična

ki je zmožna 4 otroke od 7 do 12 leta poučevati. Hrana in stanovanje v hiši.

Prošnje opremljene s prepisi izpričeval naj se pošljejo na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod naslovom »Odgojiteljica«.

Stanovanje

in sicer eno s 4 sobami, kopalno sobo in pritliklinami; in eno s 3 sobami in pritliklinami

se odda za novembrov termin v novozgrajeni hiši na Elizabetni cesti št. 5. 3646

Pojasnica daje lastnik hiše Fran Medic, Poljanska cesta št. 37.

Steckenpferd

lilijno-mlečno milo

Najboljše milo za kožo

in proti pegam!

Dobiva se povsod!

954

Hrasne damske klobuke
kakor tudi za deklice in otroke,

najnovejše mode, v največji izbiri,

po zelo ugodnih cenah

priporoča

Modni salon P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

8550

Razglas.

Na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani in sicer na strokovnih nadaljevalnicah za mehansko-tehniške, za stavbne ter za umetne in oblačilne obrti, kakor tudi na splošni obrtni nadaljevalnici se prične šolsko leto

v četrtek, dne 7. oktobra 1909.

Vpisovalo se bode:

- za strokovno nadaljevalnico mehansko-tehniških obrti v vodstveni pisarni I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici št. 17;
- za strokovno nadaljevalnico stavbnih obrti v vodstveni pisarni II. mestne deške ljudske šole na Cozjovi cesti št. 8;
- za strokovno nadaljevalnico umetnih in oblačilnih obrti v vodstveni pisarni mestne nemške deške šole na Erjavčevi cesti št. 21;
- za splošno obrtno nadaljevalnico v vodstveni pisarni III. mestne deške ljudske šole na Erjavčevi cesti št. 21 — povsod v nedeljo, dne 3. oktobra dopoldne in pa v ponedeljek, torek in sredo 4., 5. in 6. oktobra, od šestih do sedmih zvečer.

Poučevalo se bode ob nedeljah in četrkih dopoldne od osmih do dvanajstih.

Vajenci, ki vstopijo v šolo nanovo, se morajo izkazati z odpustnicami ljudske šole; vajenci, ki so pa obrtno nadaljevalnico že pohajali, s svojim zadnjim izpričevalom.

Šolski odbor za obrtno nadaljevalno šolo v Ljubljani,

dne 30. septembra 1909.

Načelnik:

Iv. Hribar l. r.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavnica K 3.000.000.

Štritarjeva ulica št. 2.

Rezervni fond 300.000 kron.

Podružnica v Spiljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.